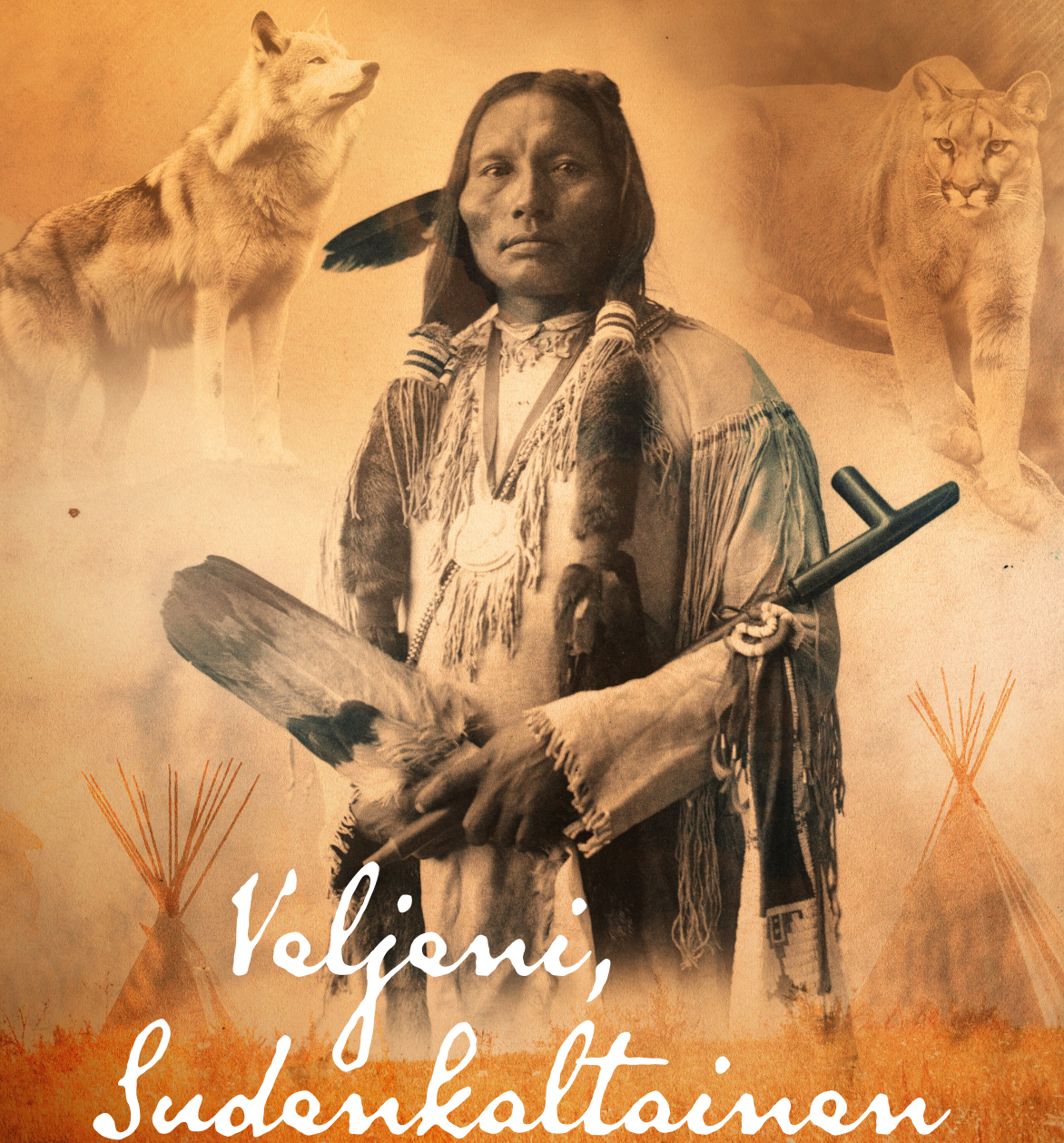

VIRVE NURMINEN

Veljeni, Sudenkaltainen

Virve Nurminen

Veljeni, Sudenkaltainen

© 2024 Virve Nurminen

2. painos

Kustantaja: BoD · Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-7293-5

Shoshonien tarina

Henkinäkyjä Wyoming, Tuuli-joen laakso, kevät 1874

Mies oli intiaani ja shoshoni-heimon suuresti kunnioitettu tietäjä, ja hänen nimensä oli Nakomi.

Tänään hän oli tarkoituksella etsinyt itselleen kelvollista paikkaa, joka olisi riittävän kaukana kaikista muista ihmisistä, jotta hän voisi rauhassa tavoitella yhteyttä mahtaviin henkiin.

Hän oli ratsastanut ponillaan pitkin kuivaa ruohotasankoa, joka oli keväisestä orastavakuun ajankohdasta huolimatta jo nyt poikkeuksellisen kuumuuden näännytämää, ja hän oli vihdoin saapunut kitukasvuisten suolapensaiden ja salviamarunapusikoiden valtaamalle alueelle, jossa maasta työntyi ylös myös muutamia suuria kivenlohkareita ja matalia kalliimuodostelmia.

Tietäjä oli ennenkin käynyt tällä samalla tasangolla, ja hän oli yleensä aina saanut täällä voimallisia näkyjä, ilman että hänen olisi tarvinnut nauttia mitään huumaavia rohtoja tai edes poltella vahvaa tupakkaa. Muista shoshoni-tietäjistä poiketen hänen ei myöskään koskaan ollut tarvinnut houkutella henkinäkyjä tanssimalla nuotion ympärillä melkein päätä pyörryttävän rummutuksen säestyksellä tai salaperäisiä luuhelistimiä kalisuttamalla.

Ainoa, mitä hän tarvitsi, oli sopivan otollinen mielentila, ja juuri tänään hänellä oli ollut aamuvarhaisesta asti voimakas tunne, joka oli aivan kuin kiheltänyt hänen ihollaan ja melkein pä pakottanut hänet vetäytymään yksinäisyyteen.

Tietäjä Nakomi pysäytti mustavalkoisen mieliponinsa ja pudottautui hehkuvan auringon paahtamalle maankamaralle. Hiekan kuumuus tuntui hänen jalkapohjissaan jopa hänen keveiden ja koristeellisten moksasiiniensa läpi.

Tällä kertaa hän oli pukeutunut ainoastaan lannevaatteeseensa sekä hihnoilla vyöhön kiinnitettyihin irtolahkeisiin. Kokemuksesta hän jo tiesi, että nämä lahkeet olivat ratsastaessa kovasti tarpeen, jotta piikkisten pensaiden okaat tai veitsenterävät preeriaheinät eivät olisi viiltäneet hänen jalkojaan verille.

Nyt hän kuitenkin riisui nuo irtolahkeet ja jätti yleen ainoastaan kellertävänsävyisen, kauniisti helmikirjailuin koristellun lannevaatteensa, helmikudonnalla valmistetut käsivarsikorunsa, nahkaisessa nauhassa kaulallaan olevan rohtopussinsa sekä vyöstään roikkuvan pienen majavannahkaisen kukkaron, jossa oli tulentekövälineet.

Kuluneet vuodenkierrot eivät olleet kovinkaan paljoa muuttaneet hänen ulkonäköään. Neljänkymmenen kahdeksan vuodenkierron ikäisenä hän oli edelleenkin har-

vinaisen komea mies ja sai niin naisten kuin muutamien miestenkin päät kääntymään ihastuksesta.

Hän oli pitkä ja hoikka varreltaan, mutta silti vahva ja lihaksikas, joten todennäköisesti hän olisi ollut hyvinkin kykenevä voitokkaasti mitteleämään voimiaan kenen tahansa miehen kanssa, joka olisi hänet siihen haastanut.

Hänen pitkät, kiiltävänmustat hiuksensa ulottuivat aina vyötärölle asti. Vuodenkiertojen saatossa hänen muuten täysin mustiin hiuksiinsa oli kuitenkin ilmestynyt toiselle sivulle hopeanvärinen ja sormenlevyinen raita, aivan ohimon yläpuolelta alas hiusten latvoihin asti, ja tämä raita antoi samalla hänen ulkonäölleen erikoisen ja persoonallisen leiman.

Kuivan ruohotasangon yllä puhaltava vieno tuuli, joka ympäröi häntä lempeillä henkäyksillään, pyöritteli hänen vapaana liehuvia hiuksiaan miten tahtoi.

Tietäjä seisahtui hetkeksi paikoilleen, nosti kätensä silmiensä suojaksi ja vilkaisi sitten nopeasti kohti aurinkoa, joka paahtoi pilvettömältä taivaalta kuumana ja hehkuvana. Sitten hän laski kätensä alas ja näytti etsivän jotain katseellaan.

Hän havaitsi, että jonkin matkan päässä oli suuri, päältä tasainen kivilohkare ja nyt hän suuntasi sitä kohti. Samalla kun hän käveli pitkin askelin eteenpäin, hän keräsi maasta kuivuneita salviamarunapensaanoja oksia ja muita risuja käteensä. Lopulta hän kapusi tuon vajaan miehen korkuisen lohkarin päälle ja istahti aloilleen.

Hän otti tulentekovälineet kukkarostaan ja aloitti tulen virittelyn lohkarissa olevaan matalaan painaumaan. Pientä ja kovin vaatimatonta nuotiota ei suinkaan ollut tarkoitettu tuottamaan lämpöä vaan pelkästään nostamaan ilmaan ohuita savukiehkuroita.

Kun hän oli saanut oksat ja risut vihdoin palamaan hennolla liekillä, hän kaivoi rohtopussistaan esille joitakin salaperäisiä yrttejä ja ripotteli ne liekkeihin. Hän veti hitaasti sieraintensa kautta sisään tuota terävän aromikasta savua ja näytti sitten jähmettyvän melkein liikkumattomaksi.

Tietäjä oli laskenut molemmat kädet eteensä, rennosti polviensa päälle ja kämmenot käännettynä ylöspäin. Hän sulki silmänsä ja yritti tyynnyttää mielensä mahdollisimman vastaanottavaiseksi näkyä varten. Samalla hentoinen tuulenvire puhalsi kevyesti savua hänen kasvoilleen sekä hänen editseen kohti korkeuksia.

Risti-istunnassa ja selkään ryhdikkään suorana hän oli kuin jokin täydellinen patsas. Hänen tasaisen kullanuskean ihonsa kiilteli auringossa ja hänen helmikoristeiset, punaisen ja oranssin sävyiset käsivarsikorunsa vielä korostivat hänen ruskeaa ihoa.

Istuessaan kuumuutta hohkaavan kivenlohkareen päällä, täysin rentona ja silmät suljettuina, tietäjä näytti tuskin hengittävän. Ainakaan hänen rintakehänsä ei kohoillut juuri lainkaan. Hän tuntui syventyneen mietiskelynsä, aivan kuin kaikki muu hänen ympärillään olisi ollut toisarvoista ja merkityksetöntä.

Yhtäkkiä hänen silmänsä räpsähtivät avoimiksi. Silmät, jotka olivat intiaanin silmiksi hyvin erikoiset; suuret ja samettisen mustat, ja joita kehystivät pitkät, hiilenmustat silmäripset.

Hän tuijotti etensä vieläkin täysin liikkumatta, mutta hän ei kuitenkaan enää nähnyt ympärillään olevaa maisemaa. Hän ei nähnyt kuivaa tasankoa hailakan tur-

koosinvärisine salviamarunapensaineen, tai melkein pilvetöntä taivasta, joka kaartui vaaleansinisenä hänen yläpuolellaan, vaan jotain aivan muuta.

Tuntui kuin hän olisi ajatuksissaan matkannut jonnekin toiseen aikaan ja paikkaan. Paikkaan, joka piirtyi hänen eteensä unenomaisen näyn kaltaisena ja joka tuntui vastustamattomasti melkein imaisevan hänet syövereihinsä.

Hän ei olisi enää mitenkään kyennyt irrottautumaan tuosta kaikesta, vaikka olisi halunnutkin. Hänen oli vain keskityttävä katselemaan tapahtumia edessään ja yritettävä painaa mieleensä kaikki näkemänsä yksityiskohdatkin, jotta hän voisi tutkiskella niitä myöhemmin.

Siitäkin huolimatta, että todellisuudessa Nakomin ympärillä oli melkein täydellinen hiljaisuus, hän saattoi silti kuulla omissa korvissaan, kuinka verisen taistelun kauhistuttavat äänet kaikuivat ruohikkoista tasankoa reunustavien vuorten seinämistä. Ja vaikka tasanko hänen näyssään vaikutti jotenkin tutunomaiselta, hän ei siltikään pystynyt varmuudella sitä tunnistamaan.

Hän näki suuren joukon raskaasti aseistettuja shoshoni-sotureita ratsastamassa poneillaan rinta rinnan valkoisen miehen ratsuväen kanssa. Alkukesän kuuma hellejakso, sekä taistelun tuoma jännitys ja kiihko olivat nostattaneet hikikarpalot jokaisen taisteluun osallistuvan miehen otsalle.

Sinitakeilla ja shoshoni-sotureilla oli yhteisinä vihollisina vastassaan sotamaalauksin koristautuneita arapahoja, joiden villit sotahuudot kuuluivat terävinä haukahuksina tuhansien kavioiden aiheuttaman jyminän läpi.

Shoshoni-sotureiden voimakkain käsivarsin singotut keihäät ja nopeasti ammutut nuolet osuivat vihollisjoukkoihin tuhoisan tarkasti. Myös heidän kiväärinsä kylvivät kuolemaa, samalla kun ratsuväen sapelit leikkasivat lähitaisteluissa irti arapahosotureiden jäseniä, puhkoivat säälimättä näiden sydämiä ja viilsivät verisiä haavoja monen vihollissoturin ruskeaksi paahtuneeseen ihoon.

Sota vaati kuitenkin uhreja molemmin puolin, eikä se ollut kovinkaan kaunista katseltavaa. Shoshonit ja ratsuväen sotilaat saivat hekin osansa arapahojen luodeista, tarkoista nuolista ja terävistä keihäistä.

Laukausten äänet kimposivat kallioisten vuorten rinteiltä ja kuolevien miesten huudot kiirivät yli kuumuudessa väreilevän tantereen, jossa haavoittuneet hevoset ja intiaaniponit hirnuivat tuskissaan.

Yllättäen taistelun äänet kuitenkin vaikenivat, kirjavat sotajoukot katosivat kuin savuna ilmaan ja hiljaisuus palasi taas tasangolle.

Samassa maisema Nakomin edessä vaihtui aivan toiseksi. Hän näki kauniin joki-laakson lukuisine biisoninnahkatelttoineen, ja tällä kertaa hän tunnisti välittömästi tuon paikan. Se oli hänen oma kotilaaksonsa, jossa hän oli asunut viimeiset kaksikymmentäseitsemän vuodenkiertoa.

Kuumakuun aika oli ilmeisesti jo lopuillaan, sillä laakson puut ja pensaat olivat osittain saaneet kauniin syysvärin. Nakomi näki telttojen luona monia itselleen tuttuja ihmisiä, jotka näyttivät liikuskelevan omissa askareissaan. Suuri hevoslauma laidunsi joen rannalla etsien maasta syksyn viimeisiä ruohonkorsia.

Yllättäen taivaalta laskeutui mahtava Puuman Henki alas heidän eteensä. Tavoi-tettuaan maan pinnan tuo Puuman Henki muuttui saman tien oikeaksi, eläväksi puu-maksi. Se näytti kuitenkin kulkevan aivan sopuisasti shoshonien parissa eikä hyö-kännyt heidän kimppuunsa. Siksi ihmiset eivät säikähtäneet sitä vaan tervehtivät sitä ystävällisesti. Lopulta puuma asettui tyynesti makoilemaan laaksoa reunustavalle harjanteelle.

Jonkin ajan kuluttua tuttu laakso ihmisineen kuitenkin haihtui pois, ja näkymä tietäjän silmien edessä muuttui hetkessä taas aivan vieraaksi. Vuorten reunustama, tuntematon tasanko oli luminen ja kylmä. Vuorilta puhalsi kalsea tuuli, joka toi mu-kanaan kristallinkirkkaita, pieniä jääkiteitä. Paksun lumikerroksen peittämän tasan-gon ylle oli laskeutunut syvä hiljaisuus.

Sitten harmaat pilvet äkkiä väistyivät ja hehkuva aurinko lämmitti säteillään ta-sankoa. Hetkessä valkea lumipeite väistyi uuden kevään tieltä. Kohta preeriaruohot jo puskiivat vihreitä oraitaan ylös maasta ja matalien pensaiden oksissa silmut paisui-vat suuriksi, kunnes tasangolla vallitsi taas helteinen kesä. Tuhansien kaskaiden siri-tys täytti tyynen tienoon ja sekoittui polttavana hehkuun heikan hiljaiseen sihinään.

Yhtäkkiä kuumuudessa väreilevän autereen keskeltä syöksyi kiljähdellen sota-maalauksin koristeltujen satureiden joukkoja, jotka levittäytyivät laajana rintamana pitkin helleaallon ruskettamaa tasankoa. Tällä kertaa shoshoneja vastassa oli arapa-hojen lisäksi myös sioux- ja cheyenne-satureita, ja Nakomi tunnisti helposti shosho-nien vanhojen vihollisten joukot. Taistelu oli julmaa, eikä verenvuodatukselta vältty-ty tälläkään kertaa.

Hetki hetkeltä aseiden pauke ja taisteluhuutojen kaiku vuoren seinämistä kuiten-kin hiljeni, ja lopulta myös tuskan huudot vaikenivat. Sodan kauhut olivat taas kerran kadonneet.

Ja jälleen synkänharmaat pilvet vyöryivät taivaalla eteenpäin niin lujaa, että ki-venlohkareen päällä istuva Nakomi tunsu melkein heikotusta katsellessaan sitä, aivan kuin hän olisi oikeasti joutunut jonkinlaisen tuulenpyörteen sisään.

Uusi talvi pakkasineen ja lumivaippoineen saapui nyt kumpuilevalle tasangolle, jota tietäjä ei taaskaan entuudestaan tunnistanut. Raivoisan tuulen ujeltaessa hänen korvissaan, puhurin mukanaan tuomat lumisateet olivat niin sankkoja, ettei hän oike-astaan pystynyt erottamaan ainuttakaan yksityiskohtaa edessään.

Mutta vain hetkeä myöhemmin kevään aurinko sulatti jälleen paksut kinokset ja routaisen maan, tuoden mukanaan melkein kestävämmät helteet ja uuden epätoivoi-sen ajan kiivaine taisteluineen. Sinitakkisotilaat ja useiden eri heimojen soturit näyt-tivät tällä kertaa taistelevan shoshonien rinnalla cheyenne- ja sioux-joukkoja vastaan.

Yllättäen Nakomi näki myös oman poikansa taistelevan shoshonien joukoissa, ja tämä huomio sai hänet hätkähtämään. Vaikka hän yritti tarkentaa katsettaan, hän ei kuitenkaan pystynyt erottamaan, selvisikö hänen poikansa lopulta elävänä tuosta taistelusta, ja pojan kohtalo jäi tuskallisesti vaivaamaan hänen mieltään.

Sitten maisema muuttui jälleen talviseksi ja jopa taistelukentän paikkakin vaihtui taas toiseksi. Shoshonien ja muiden eriheimojen satureiden rivitöt etenivät nyt

sinitakkien rinnalla syvässä lumihangessa, kunnes nämä kaikki hyökkäsivät yhteisvoimin suureen cheyenne-leiriin.

Hän ei voinut muuta kuin katsella, kuinka taistelut jatkuivat kiivaina, kunnes laukausten äänet vihdoin lopullisesti vaikenivat.

Pitkään Nakomi ei ehtinyt pohdiskella näitä kauhistuttavia näkyjä, kun hänen yläpuolellaan olevat pilvet alkoivat taas kulkea vinhasti eteenpäin voimakkaiden tuulien saattamana. Tuulten mahti tuntui saavuttavan hänetkin, joten hänen oli tartuttava kädellään kiinni rosoisen kiven pintaan estääkseen itseään kellahtamasta kyljelleen.

Vuorten henkien pyörittäessä voimallisia tuuliaan, Nakomista tuntui aivan siltä kuin taas pari vuodenkiertoa olisi viuhunut nopeasti ohi.

Nyt tietäjä näki, kuinka hänen omassa kotilaaksossaan koko vakavaimainen shoshoni-kansa oli kokoontunut yhteen. Ihmiset istuivat vieri vieressä, sekä miehet että naiset lapsineen, ja he kaikki katselivat totisina kullankeltaisena aaltoilevaa viljapelttoaan.

Ja sitten, aivan kuin jostain tyhjästä, ilmestyi paikalle suuri joukko shoshonien vanhoja vihollisia, arapahoja, joita vastaan he olivat monien aikaisempien vuodenkiertojen aikana käyneet verisiä taisteluja.

Arapaho-soturit kävelivät viljapellon poikki shoshoneja kohti, tallasivat jaloillaan joka ikisen korren ja istuivat lopulta tähtien päälle, tuhoten samalla koko shoshonien sadon. Arapaho-sotureilla oli mukanaan myös naisensa ja lapsensa, jotka pelkiksi luurangoiksi laihtuneina tuijottivat eteensä kuolemankalpein kasvoin.

Siinä he sitten istuivat, shoshonit näkymättömän rajan toisella puolella ja heidän entiset vihollisensa toisella puolella, ja he kaikki katselivat toisiaan kyräillen ja avoimen vihamielisinä.

Nakomin näyssä vuodenkierrat vaihtuivat ja seurasivat toistaan, kunnes mahtava Puuman Henki ilmestyi uudelleen shoshonien laaksoon. Laskeuduttuaan pilvien lomasta se muuttui jälleen oikeaksi puumaksi. Se lähestyi väkijoukkoa ja kanto mukanaan peurannahkavuotaan käärittyä lasta. Lopulta puuma asetti lapsen erään vanhemman shoshoni-naisen eteen.

Naisella oli kauniit kullanpunaruskeat hiukset, joissa oli jo häivähdys iän tuomaa hopeaa. Nakomi tunnisti heti naisen omaksi vaimokseen, Ayashaksi. Tämä nosti lapsen syliinsä ja sanoi hymyillen:

”Maailmasi muuttuu, Nakomi. Ja katso, tämä on sinun oman poikasi lapsenlapsi.”

Ayashan sylissä olevalla lapsella oli erikoiset, sinivihreät silmät, aivan samoin kuin naisella itselläänkin.

Vaimonsa lisäksi Nakomi oli tunnistanut väkijoukosta muitakin itselleen tuttuja ihmisiä. Hän yritti erottaa katseellaan sukulaisiaan ja ystäviään, ja samalla hän toivoi näkevänsä nämä terveinä ja hyvävoimaisina edessään.

Silloin hän huomasi järkytyksekseen, kuinka kaikki nämä tutut ja tuntemattomat ihmiset alkoivat nopeasti ikääntyä hänen edessään. Heidän ihoonsa ilmestyi uurreita ja heidän ryhtinsä painui kumaraan. He kaikki vanhenivat, osa aina ryppyisiksi

vanhuksiksi asti, ja vähitellen vanhimmat heistä muuttuivat hienoksi tomuksi, jonka vuorilta puhaltava tuuli vei mennessään.

Aivan kuin parikymmentä vuodenkiertoa olisi taas kulunut yhdessä henkäyksessä.

Maisema hänen kotilaaksossaan oli myös yhtäkkiä vaihtunut vehreästä ruskean-harmaaksi, synkäksi ja uhkaavaksi. Tuttu, kaunis laakso oli hetkessä vain pelkkää autiota erämaata, kuivaa ja karua, eikä mitään vihreää tai syötäväksi kelpaavaa näyttänyt kasvavan missään. Naudat ja muut eläimet näyttivät laihtuvan ja kuolevan nälkään.

Kaiken tämän synkkyyden keskellä joukko ihmisiä oli kerääntynyt itkemään puisella telineellä makaavan vainajan vierelle. Nakomi ei aluksi voinut mitenkään tunnistaa tuota maallisen elämänsä päättynyttä henkilöä, mutta nähdessään mahtavan sulkapäähineen, joka oli asetettu telineeseen ruumiin viereen, hän ymmärsi vihdoin, että vainaja oli Washakie, hänen hyvä ystävänsä ja kaikkien rakastama shoshonien ylipäällikkö.

Tämän omaa mieltään suuresti järkyttäneen näyn jälkeen Nakomi katseli kauhuissaan, kuinka lukematon määrä ihmisiä alkoi sortua maahan. Yksi toisensa jälkeen he näyttivät sairastuvan johonkin tautiin, joka nostatti heidän ihonsa täyteen punaisia läiskä, joita he raapivat kynsillään, kunnes he olivat melkein veresslihalla. Jotkut heistä yskivät verta. Kaikkien kasvoilla näkyi lohduttomuus ja epätoivo.

Nähdessään tämän kaiken Nakomi tunsi suuren surun ahdistavan rintaansa.

Jälleen useat vuodenkierrot tuntuivat seuraavan toistaan, ja Nakomi katseli murheellisena ja epätoivon lamauttamana ajan kulumista omassa näyssään. Lopulta päällikkö Washakien kuoleman hetkestä oli hänen arvionsa mukaan kulunut noin kolmisenkymmentä raastavaa ja epätoivon täyttämää vuodenkiertoa.

Nakomi tunsi silmiensä kostuvan, kun hän näki ihmisten yhä edelleen vanhenevan ja shoshoni-heimon olojen kurjistuvan hänen edessään. Ankarien aikojen lannistamat ihmiset eivät näköjään jaksaneet edes tanssia henkitanssejaan kunnioittaakseen Luojaa ja voimallisia henkiä, eikä kukaan heistä tuntunut enää uskovan mahtavien henkien voimaan tai näiden hyväntahtoisuuteen. Osa ihmisistä näytti jopa polkevan jalkoihinsa shoshonien pyhiä esineitä ja omia, voimia antavia rohtopussejaan.

Ne viimeiset shoshonit, jotka noiden uuvuttavien aikojen päästä näyttivät olevan vielä hengissä, olivat lysähtäneet apaattisen näköisinä hedelmättömän maan kamaralle. Heidän edessään seisoj tuo Puuman Hengen tuoma lapsi, josta oli nyt tullut noin viidenkymmenen vuodenkierron ikäinen mies. Nakomi tunnisti miehen samaksi nähdessään tämän erikoisen väriset silmät.

Nyt tämä mies kääntyi kärsivän shoshoni-kansan puoleen, nosti kätensä ylös heidän edessään ja sanoi:

”Kuulkaa minua, shoshonit! Meidän on vihdoinkin ruvettava taistelemaan yhtenäisenä kansana vaikeuksiamme vastaan, emmekä enää voi tukeutua valkoisten apuun. Tästä lähtien me pidämme itse huolen itsestämme, raivaamme kivikot pelloiksi, opettelemme viljelemään maataamme ja kasvatamme karjamme, vaikka se olisi aluksi kovin vaikeaa ja joutuisimme siinä onnistuaksemme tekemään suuriakin uhra-

uksia. Sen vuoksi meidän on aloitettava uudelleen omat henkitanssimme ja kunnioitettava vanhoja, ikiaikaisia henkiä, esi-isiamme ja Luojaamme, jotta saisimme niiltä tarvitsemaamme apua ja tukea. Emme enää alistu epätoivon edessä tai anna väkemme kuolla sairauksiin ja nälkään. Meidän on opeteltava hoitamaan omat sairaamme ja otettava selvää kaikista parannuskeinoista, jotta meillä olisi voimaa ja taitoa taistella sairauksia ja tauteja vastaan. Perustamme omat koulumme ja jaamme lapsillemme tietoa, niin omista asioistamme kuin myös valkoisten asioista, ettemme enää olisi niistä kaikista täysin tietämättömiä. Me rupeamme yhdessä hoitamaan omia asioitamme, perustamme valkoisten mallin mukaan oman intiaanineuvostomme ja valitsemme siihen keskuudestamme kyvykkäimmät henkilöt, jotta he johtaisivat kansamme kohti parempaa tulevaisuutta. Ja vaikka meillä ei vielä tällä hetkellä riittäisi siihen taitoa ja osaamista, niin mikään ei estä meitä oppimasta sitä kaikkea.”

Mies kehotti shoshoneja seuraamaan hänen jäljessään, ja sitten he kaikki lähtivät kävelemään kohti leiriä, jossa hevoslauman ja harmahtavien kangastelttojen takana näkyi myös useita puusta rakennettuja asumuksia, samanlaisia kuin valkoisten kylissä oli.

Shoshonit kulkivat kohti puisia rakennuksia, joita ilmestyi heidän eteensä aina vain lisää, ja yhtäkkiä he alkoivat hymyillä toisilleen. Aivan kuin he olisivat vihdoinkin saaneet elämäänsä uutta toivoa paremmasta.

Samassa kaikki nämä ihmiset katosivat, eikä tietäjä nähnyt enää omaa kotilaaksoaan. Myös kaikki näyn äänet vaimenivat hänen korvissaan. Hän värähti hieman palatessaan taas henkimatkaltaan tähän maailmaan. Tajuttuaan näkynsä vihdoinkin päättyneen hän sulki mustat silmänsä hetkeksi ja hengitti muutaman kerran hyvin syvään.

Sitten hän avasi silmänsä, näki jälleen tutun tasangon edessään ja tiesi varmuudella olevansa taas nykyhetkessä. Hän ei vielä ymmärtänyt, miksi henget olivat saattaneet hänen tietoonsa kaikki nämä järkyttävät tapahtumat, ja mitä ne oikeastaan tarkoittivat, mutta hän mietiskelisi niitä huolella vähän myöhemmin.

Nakomi oli vieläkin kovin ahdistunut saamastaan vahvasta näystä. Hän oli kuitenkin täysin vakuuttunut siitä, että shoshonit todellakin joutuisivat käymään läpi kaikki nuo vaikeat ajat, sillä hänen hengiltä saamansa näyt olivat yleensä aina pitäneet paikkansa. Joskus niiden oikean merkityksen selvittäminen oli tosin saattanut olla hieman vaikeampaa, ja silloin hänen oli pitänyt pitkään pohdiskella niitä yhdessä heimon vanhimman tietäjän kanssa.

Hän oli laskenut mielessään näkynsä vuodenaikojen vaihtumiset ja ajan kulumisen niiden perusteella. Shoshonien lähimpiin vuodenvaihtoihin näyttäisi siis kuuluvan kovin paljon ankaraa sodankäyntiä, eikä päällikkö Washakien hartaasti toivomaa täydellistä rauhaa olisi siis vieläkään odotettavissa.

Nakomi oli itsekin joutunut nuoruudessaan osallistumaan useisiin sotiin ja hän tiesi, miten raakoja nuo taistelut saattoivat olla. Hän ei olisi suonut yhdenkään shoshonin enää joutuvan kärsimään kaikesta sodan aiheuttamasta kurjuudesta ja epävarmuudesta.

Eniten häntä oli kuitenkin järkyttänyt shoshoni-kansaa tulevaisuudessa todennäköisesti piinaavat sairaudet ja nälänhätä. Vaikka hän toivoi, että hänen näkynsä ei

toteutuisi, hän pelkäsi niin kuitenkin käyvän. Shoshonien elämästä ei siis tulisi puuttumaan murhetta ja itkua, eikä hän voisi tehdä kerrassaan mitään estääkseen kaikkea näkemäänsä muuttumasta todeksi.

Usein hänen saamansa henkinäyt olivat olleet vaatimattomia, aivan kuin vain ohikiitäviä välähdyksiä, mutta hän tunsi, että tämä äskeinen näky oli varmuudella ollut voimallisin, jonka hän oli koskaan saanut. Se tuntui edelleen hänen jokaisessa solussaan, melkein kuin fyysisenä kipuna, vaikka oikeastaan häntä ei koskenutkaan mihinkään.

Tietäjä istui vielä pitkään aloillaan, kunnes oli saanut karistetuksi kaikki näyn aiheuttamat outouden tunteet mielestään. Sitten hän nousi seisomaan ja varmistaen ensin, että hänen pieni nuotionsa oli täysin sammunut, hän laskeutui varoen alas kalliomuodostelman päältä. Maisema tuntui vielä jotenkin keinuvan hänen ympärillään, mutta hän tiesi kokemuksesta, että tuo tunne menisi melko nopeasti ohitse.

Vielä hetken hän seisoj paikoillaan hieman horjuvin jaloin, kunnes hän tunsi niiden taas vakaasti kannattelevan häntä niin kuin aina ennenkin. Sitten hitaasti, aivan kuin varoen vielä rikkomasta näyn jälkeistä, epätodellista tunnelmaa, hän lähti kävelemään kohti mustan ja valkoisen kirjavaa poniaan.

Toya'chin tarina

Kohtaaminen Wyoming, Rock Springs, alkusyksy 1874

Poika pysäytti nopeasti hevosensa, siristi silmiään ja tuijotti eteensä. Hän oli melko varma, että joku tai jokin oli juuri vilahtanut haapojen ja koivujen takana. Hahmo oli näyttänyt hänen silmissään lähes ihmisen korkuiselta, joten jänis tai kettu se ei ainakaan ollut. Lähitienoo oli kuitenkin pelkkää asumatonta metsää, joten siitä päätellen tuo tunkeilija oli melko varmasti tullut muualta.

Hän hivuttautui varovasti alas hevosensa selästä ja liu'utti kiväärinsä hitaasti ulos satulakotelosta. Sitten hän hiipi eteenpäin ja yritti asettaa jalkansa maahan niin, ettei olisi astunut yhdenkään hauraan risun tai oksan päälle. Hän ei halunnut pienimmänkään rapsahduksen nyt paljastavan olinpaikkaansa.

Tietämättä vielä lainkaan, mikä hänellä oli vastassaan, hän yritti terästää haukan-katsettaan, jotta saisi puiden takana mahdollisesti piileskelevän kalpeanaaman tähtäimeensä, ennen kuin tuo heimon omille metsästysmaille törkeästi tunkeutunut vihollinen äkkäisi hänet.

No, poikahan ei suinkaan ollut intiaani, mutta kuten monien valkoihoisten poikien oli kai usein ollut tapana, hänkin halusi välillä kuvitella mielessään olevansa nyt yksi heistä, vaikka urhea comanche-soturi, joka oli kaikkein taitavin hiipimään täysin äänettömästi lähelle vihollistaan tai suurta saalistaan.

Oikeastaan hän ei kuitenkaan tiennyt aidoista intiaaneista juuri muuta kuin mitä oli kuullut puhuttavan, tai mitä hänen isänsä oli joskus lukenut ääneen sanomalehdistä, eivätkä ne kommentit yleensä olleet kuulostaneet mitenkään mieltä ylentäviltä.

Aina sopivan tilaisuuden tullen hän oli myös salaa selailut puodin hyllyllä näkemäänsä seikkailulehtiä, joiden vähän liioitellunkin kiiltokuvamaiset kertomukset rohkeista intiaanisotureista ja rehdeistä cowboysta olivat aina jotenkin suuresti kiinnostaneet häntä.

Nämä tarinat olivat olleet omiaan lisäämään hänen vilkkaan mielikuvituksensa lentoa, ja niiden pohjalta hän olikin usein kehitellyt päässään mitä huimimpia seikkailuja. Hänellä ei ollut ainuttakaan ikäistään toveria, joten mielikuvitus olikin aina ollut hänen paras seuralaisensa, jotta hän ei olisi tuntenut oloaan niin kovin yksinäiseksi.

Siitäkin huolimatta, että oli vielä melko varhainen aamun hetki, ilma tuntui melkein kesäisen lämpimältä. Koivut ja haavat olivat vielä täydessä lehdessä, vaikka loppukesän kuivuus ja alkusyksyn ensimmäiset ja epätavallisen aikaiset kylmät yöt olivatkin jo saaneet niiden lehdet muuttumaan osittain kellanruskeiksi.

Sen vuoksi hän ei aluksi erottanut oikeastaan mitään, ennen kuin se yhtäkkiä oli hänen edessään; komea valkohäntäpeurauros, joka melkein täydellisesti sulautui väritykseltään puiden lehvistöön.

Hän ajatteli mielessään, että onnekseen hän oli leudon tuulen alapuolella, eikä peura ollut sen vuoksi vielä huomannut häntä. Tai niin hän ainakin kokemattomuut-
taan luuli. Todellisuudessa eläin oli kyllä havainnut hänet jo aikoja sitten, mutta se ei jostain syystä ollut vielä tuntenut oloaan uhatuksi eikä ollut välittänyt paeta. Tai ehkä se oli voimiensa tunnossa vain kuvitellut itsensä kuolemattomaksi.

Poika tuijotti liikahtamatta noin kolmenkymmenen askeleen päässä seisovaa suurisarvista eläintä eikä voinut oikeastaan aluksi edes uskoa näkemäänsä. Valkohäntäpeuroja ei ollut nähty täälläpäin enää aikoihin, sillä ne olivat jo kaikki paenneet niin sanotun sivistyksen tieltä kauemmas länteen ja pohjoiseen. Hiilikaivos ja rautatie olivat olleet omiaan karkottamaan monet eläinlajit lähitienoilta, niiden etsiydyttyä lopulta vähän rauhallisimmille alueille.

Hän ei oikein osannut päättää, mitä hänen pitäisi nyt tehdä. Voisiko hän yksinkertaisesti vain ampua tuon peuran? Hän kyllä osasi ampua kiväärillään ja oli siinä melko taitavakin, ainakin mitä tarkkuuteen tuli. Hän oli isänsä avustuksella opetellut käyttämään kivääriä jo kovin nuorena, heti kun vain oli jaksanut kannatella asetta käsissään.

Hän oli aina halunnut oppia yhtä taitavaksi kuin hänen isänsä, joka oli nuoruudessaan usein osallistunut ampumakilpailuihin ja oli jopa voittanut niistä palkintojakin. Tosin viime aikoina hänen isällään ei ollut enää ollut varaa tai halua matkustaa kilpailemaan pitkien matkojen päähän omalta kotitalaltaan.

Kulkiessaan lähimetsässä poika oli pitänyt kivääriään aina mukanaan, mutta hän ei ollut oikeastaan koskaan käyttänyt sitä yhdenkään elävän olennon ampumiseen. Paitsi sen ainoan kerran, kun nälkäinen kettu oli tullut röyhkeästi ihan pihapiiriin jahtaamaan heidän muutamaa kanaansa.

Silloin hän oli sen enempää asiaa ajattelematta täryttänyt ketun hengiltä, mutta valitettavasti siinä vaiheessa kun luoti oli lävistänyt ketun, oli saman luodin takia päässyt hengestään yksi kanoistakin. No, ainakin muut kanat olivat säästäneet sillä kertaa henkensä.

Poika katseli vieläkin hieman epätietoisena edessään olevaa valkohäntäpeuraa, sillä hän ei ollut voinut kuvitellakaan saavansa joskus noin suuren eläimen tähtäimeensä. Hän ei tiennyt sitäkään, olisiko sen ampuminen edes sallittua.

Mutta hän oli paikalla aivan yksin, eikä kukaan ollut nyt häntä näkemässä tai kieltämässä. Peurasta saisi paljon lihaa perheen ruokapöytään, ja hän uskoi, että äiti ehkä olisi varmaan siitä asiasta kovin mielissään, ja miksei isäkin.

Vaikka pojalle ei ollutkaan kertynyt vielä kovin paljon ikää, niin siitä huolimatta hänellekin oli jo käynyt täysin selväksi, että perheen elanto oli ollut todella tiukassa sen jälkeen kun hänen isänsä oli saanut harmillisen tapaturman takia potkut vakituisesta työstään.

Tämä oli työskennellyt vuosikausia Rock Springsin hiilikaivoksella, mutta oli loukkaantunut pahoin räjähdysten aiheuttamassa sortumassa, eikä kaivoksen omistajien mukaan olisi ollut enää kykenevä työskentelemään niin vaativissa olosuhteissa.

Sitkeästi pojan isä oli yrittänyt hakea oikeutta itselleen ja vakuuttaa kaivosyhtiön lakimiehiä siitä, että oli toipunut sen verran ennalleen, että olisi pystynyt tekemään jotain vähempiarvoistakin työtä. Mutta mikään ei kuitenkaan ollut auttanut, ja mies oli saanut lopulta todeta jääneensä työttömäksi.

He olivat yrittäneet viljellä pienellä peltotilkullaan sen minkä pystyivät, mutta elämä oli silti ollut jo pitkään aikamoista kituuttamista. Poika oli onneksi aika ajoin onnistunut pyydystämään ansoillaan valkohäntäjäniksiä, jotka olivat olleet kovasti tarpeen pelkkien perunoiden ja papujen lisäksi.

Samassa poika huomasi, että peura oli muuttunut jotenkin levottomaksi. Se nosti päätänsä ylemmäs ja sen korvat liikahtelivat vilkkaasti joka suuntaan. Se oli ilmeisesti kuullut jotain ja oli nyt valmiina pakenemaan paikalta. Ehkä se oli kuitenkin havainnut hänet, vaikka hän oli yrittänyt olla varovainen.

Hän ei itse ollut kuullut mitään hälyttävää ja hän ajatteli vain, että hänen oli nyt äkkiä tehtävä päätös ja lopetettava jahkailu, ennen kuin eläin tosiaan pääsisi häneltä karkuun. Peura seisoj vielä toistaiseksi edelleen sopivasti vasen kylki häntä kohti, ja koska hän tiesi ja myös näki tarkasti, mihin kohtaan hänen olisi osuttava, eläin vai-kutti todella helpolta maalilta. Hän ei mitenkään voisi ampua ohi.

Lopulta hän nosti vanhan, mutta hyväkuntoisen ja toimivan Winchesterinsä am-puma-asentoon, tähtäsi ja laukaisi. Laukauksen ääni kuulosti tyynessä säässä tavat-toman voimakkaalta hänen korvissaan. Hän näki, miten peura putosi ensin polvilleen ja kaatui sitten kyljelleen maahan.

Hän ei kuitenkaan vielä rientänyt saaliinsa luo vaan jäi joksikin aikaa kuulostele-maan mahdollisia ääniä ympärillään. Hän pohti mielessään, olisiko hänen itsensä lisäksi jokin muu asia voinut herättää peuran huomion, mutta tuulen hienoista humi-naa lukuun ottamatta metsässä oli edelleenkin täysin hiljaista.

Ehkä liiankin hiljaista, mutta sitä hän ei sillä hetkellä tajunnut.

Sitten hän kohautti olkapäitään, käveli peuran luokse ja mietti samalla uutta on-gelmaansa. Kotiin oli matkaa melkein kaksi kilometriä, ja hänen olisi jotenkin saata-va saaliinsa viedyksi perille. Hän ei millään jaksaisi yksin nostaa sitä hevosensa selkään, joten ehkä hänen olisi rakennettava jonkinlaiset yksinkertaiset purilaat, joi-den päällä hän voisi peuran kuljettaa.

Hän ryhtyi etsimään sopivan vahvuisia haapoja ympärillään kasvavista puista. Hänellä ei ollut minkäänlaista kirvestä mukanaan, ainoastaan vanha puukkonsa, mutta hän toivoi saavansa sillä järsityksi ohuet rungot poikki. Onneksi satulalaukussa oli myös pieni kerä vahvaa narua, jolla hän saisi purilaiden aisapuut sidottua yhteen.

Hän oli oppinut pitämään narua varalla sen jälkeen kun oli pudonnut hevosensa selästä kuluneen satulahinnan katkettua. Hihnan hän oli myöhemmin saanut kor-jautettua, mutta koska heillä ei ollut varaa uuteen, parempaan satulaan, hän oli ajatel-lut, että narulla saisi ainakin tilapäisesti ratkaistua vastaavanlaisen ongelman.

Pojalla ei todellakaan ollut mitään tietoa kaadetun peuran käsittelystä, eikä hänel-le tullut edes mieleen, että hänen olisi pitänyt tehdä jotain muuta kuin vain kuljettaa saaliinsa kotiin. Hän oli nyt ainoastaan ylpeä itsestään ja siitä, että oli onnistunut saamaan elämänsä ensimmäisen ison saaliin kiväärillään.

Hänen hevosensa oli jäänyt seisomaan siihen paikkaan, jossa hän oli jalkautunut, joten hän vihelsi eräänlaisen nousevan ja laskevan merkkiään, jonka eläin hyvin tunsu. Hetken päästä hänen hopeanmusta hevosensa asteli hänen luokseen päättään nyökytellen ja lyhyesti hirtahtaen.

”Siinähan sinä olet, Silver. Taidat joutua nyt vetotöihin, jotta saamme tämän komean saaliini viedyksi kotiin”, sanoi poika rehvakkaasti.

Hevonen olikin kerrassaan upea. Pojan isä oli aikanaan ihastunut erikoisen väriiseen varsaan ja hän oli ostanut sen pojalleen silloin kun heillä vielä oli ollut siihen varaa. Hevosen väritys oli todellakin melko harvinainen; takaosaltaan ja selästä se oli kiiltävän musta, mutta muualta tumman ruskea ja sen tuuheat häntäjouhet sekä harjat olivat kauttaaltaan hopeanharmat.

Poika ei pitänyt mitään kiirettä puiden katkomisella vaan työskenteli rauhallisesti ja itsekseen vihellellen. Sillä hetkellä hän tunsu itsensä suureksi eränkävijäksi ja hän oli kovin ylpeä saavutuksestaan. Kaiken kaikkiaan hän oli nyt erittäin hyvällä tuulella. Ja vaikka hänen viheltelyssään kaikki nuotit eivät menneetkään aivan kohdalleen, hän ei välittänyt siitä, koska kukaan muu ei ollut sitä kuulemassa.

Tai niin hän luuli.

Ahertaessaan keskittyneesti purilaiden teossa poika ei voinut mitenkään aavistaa, että jonkin matkan päässä, ovelasti kätkeytyneinä puiden ja pensaiden suojaan, hänen tekemisiään seurasi kuitenkin erittäin kiinnostuneesti neljä ruskeaa silmäparia.

Nuo neljä miestä olivat pukeutuneet peurannahkapaitoihin ja -housuihin, eikä heidän moksasiineistaan ollut kuulunut ääntäkään, kun he olivat hiipineet lähemmäs poikaa ja tämän hevosta.

Miesten pitkät, mustat hiukset valuivat kiiltävinä ja suorina hartioiden alapuolelle asti. Heidän hiuksiinsa oli kiinnitetty ohuilla nahkanauhoilla muutamia leudossa tuulessa liikahtelevia variksen tai mustavariksen sulkia.

He olivat shoshoneja, jotka aivan sattumalta olivat matkanneet lähistöllä. Pojan kiväärinlaukaus oli saanut heidät jättämään poninsa loitomalle ja kiiruhtamaan jalkaisin tutkimaan tilannetta, aluksi ehkä vain tyydyttääkseen uteliaisuuttaan.

Saavuttuaan paikalle miehet olivat ensimmäiseksi havainneet pojan hienon hevosensa seisovan kauempana aivan yksinään, ja juuri kun eräs heistä oli ollut aikeissa napata sen itselleen, oli pojan kimeä vihellys saanut hevosen harmillisesti syöksähtämään pois miehen ulottuvilta.

Nyt nämä shoshoni-metsästäjät katselivat pojan touhuja piilopaikastaan, ja he olivat myös nähneet kiväärin, jonka poika oli laittanut takaisin satulakoteloon. Näillä intiaaneilla ei ollut mukanaan kivääreitä, ainoastaan sotakirveensä, jousensa ja nuolensa, ja jokainen heistä olisi mielihyvin halunnut päästä tuon himoitun aseensa uudeksi omistajaksi.

Miehet uskoivat pojan olevan juuri nyt niin keskittynyt tekemiseensä, että he saattoivat vailla ilmitulon vaaraa kuiskailla hiljaa keskenään. Poika oli osoittautunut hyväksi metsästäjäksi, sillä tämä oli osunut peuraa juuri oikeaan kohtaan, eikä tämän saalisakaan ollut aivan vähäpätöinen. Miehet tiesivät, että peurasta riittäisi ruokaa isommallekin joukolle.

”Veljeni, Sudenkaltainen” kertoo nuoren valkoisen miehen elämästä shoshoni-intiaanien luona Tuuli-joen (Wind River) reservaatissa, Wyomingissa 1800-luvun loppupuolella.

Poika oli kuullut laukaukset, mutta hän ei edes aavistanut, mitä ne voisivat merkitä. Hän ei ollut milloinkaan ratsastanut kotiinsa niin nopeasti. Kun hän vihdoin löysi molemmat vanhempansa raa’asti surmattuina, hän oli aivan lamaantunut järkytyksestä. Lopulta hän myös tajusi olevansa täysin orpo ja vaila ainuttakaan aikuista, joka huolehtisi hänestä. Polvistuessaan äitinsä ruumiin vierelle hän ei todellakaan tiennyt, millainen tulevaisuus häntä odottaisi.

Aivan sattumalta paikalle osunut shoshoni-mies päätti ottaa orvon pojan hoteisiinsa. Heillä ei kuitenkaan ollut yhteistä kieltä, ja poikakin luuli viimeisen hetkensä jo tulleen pelottavan näköisen intiaanin kynsissä. Mies puolestaan sai huomata, että raivoisasti vastustelewan pojan lisäksi hänen aikeensa ei miellyttänyt myöskään shoshoni-heimon muita jäseniä. Mies ei antanut tämän kuitenkaan lannistaa itseään vaan päätti kasvattaa herkästä ja hiljaisesta pojasta ”oikean” shoshonin.

Ajan mittaan miehen ja pojan välille syntyi jonkinlainen yhteisymmärrys, joka muuttui lopulta ystävyudeksi. Pojan uuteen elämään kuului läheisesti myös mustasilmäinen ja komea Nakomi, joka oli shoshoni-heimon suuresti kunnioittama tietäjä, sekä tämän puoliso, Ayasha, joka oli samalla myös taitava lääke-nainen.

Pojan kasvaessa nuorukaiseksi täysin erilaisen kulttuurin parissa, johon hän oli aikaisemmin tottunut, hänen selviytymistaisteluunsa sisältyi paljon yksinäisyyttä, odottamattomia kauhun hetkiä, raakaa sodankäyntiä ja sydäntä raastavia suruja, mutta myös hieman toiveikkuutta ja ilon pilkahduksia.

Mieheksi vartuttuaan hän tunsikin muuttuneensa jo aidoksi shoshoniksi, ei ainoastaan ulkoiselta olemukseltaan, vaan myös sielultaan. Lopulta hän saavutti myös kaipaamansa suuren rakkauden, mutta sitä ennen matkassa oli vielä monta mutkaa.

Samasta sarjasta on aiemmin ilmestynyt teos:

”Yksi taival ja kaksi polkua”

BoD

9 789528 072935